

**PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**

Krzysztof Kwiatkowski

KPS.410.001.03.2015

P/15/001

**WYSTĄPIENIE
POKONTROLNE**

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/001. Wykonanie budżetu państwa w 2014 r. w części 63 <i>Rodzina</i> .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny.
Kontrolerzy	Marcin Grabowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92582 z dnia 8 stycznia 2015 r. Anna Marszałek-Rochowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92583 z dnia 8 stycznia 2015 r. (akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Władysław Kosiniak-Kamysz, Minister Pracy i Polityki Społecznej. (akta kontroli str. 5-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena	Najwyższa Izba Kontroli ocenia ¹ pozytywnie wykonanie w 2014 r. budżetu państwa w części 63 <i>Rodzina</i> .
Uzasadnienie oceny	NIK pozytywnie ocenia realizację wydatków budżetu państwa, zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2014 ² dla części 63. Ocenę tę sformułowano na podstawie wyników kontroli opartych o badanie dowodów księgowych obejmujących próbę 10,4% wydatków, jak również pięciu działań, na realizację których w budżecie zadaniowym zaplanowano najwyższe kwoty wydatków. Sprawozdania budżetowe zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Dane wykazane w rocznych sprawozdaniach, sporządzonych przez dysponenta części 63 <i>Rodzina</i> , a także w sprawozdaniach finansowych za IV kwartał 2014 r. ³ , są zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. Ewidencja ta, prowadzona w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej w zakresie finansowym, zawierała wszystkie wymagane elementy (czynności) określone w aktach prawnych, regulacjach wewnętrznych i obowiązujących standardach. Pozytywnie oceniono także skuteczność mechanizmów kontroli zarządczej w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań. W przyjętej koncepcji kontroli ustanowiono mechanizmy kontroli zapobiegające znaczącym ryzykom zidentyfikowanym w tych obszarach.

III. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego	W ustawie budżetowej na rok 2014 dochody budżetu państwa w części 63 zaplanowano w kwocie 3 tys. zł, a zrealizowano na poziomie 28 tys. zł ⁴ . Wyższa realizacja dochodów wynikała głównie z nieplanowanych zwrotów niewykorzystanych dotacji celowych wraz z odsetkami bankowymi, wpływów z tytułu kar pieniężnych od wykonawców umów, a także wynagrodzeń należnych płatnikowi w związku z deklaracją ZUS DRA. W stosunku do 2013 r. dochody zrealizowane stanowiły 140%. (akta kontroli str. 638-639, 723-724)
------------------------	---

- ¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria, zarówno dla oceny pozytywnej, jak i dla negatywnej, stosuje się ocenę opisową.
- ² Ustawa budżetowa na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 162).
- ³ Sprawozdania: Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych; Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych; Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa; Rb-28 Programy z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej; Rb-BZ1 z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym; Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych oraz Rb-Z o zobowiązaniach według tytułów dłużnych oraz poręczeniach i gwarancjach za IV kw. 2014 r.
- ⁴ Zgodnie z założeniami przyjętymi dla kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r., kontrolę dochodów budżetowych dla części 63 *Rodzina* ograniczono do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z analogicznymi danymi za rok poprzedni.

W działalności Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w zakresie dotyczącym planowania i realizacji dochodów budżetowych w części 63, nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich⁵

2.1. Wydatki budżetu państwa

1. W ustawie budżetowej na rok 2014 wydatki budżetu państwa w części 63 zaplanowano w kwocie 14.412 tys. zł. W ciągu roku zwiększono je do 619 tys. zł, z tego o 384 tys. zł (z rezerwy celowej budżetu państwa) na finansowanie projektu *Równość kobiet i mężczyzn w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych – narzędziem zmiany społecznej* (realizowanego w ramach programu wspólnotowego PROGRESS) oraz o 235 tys. zł (przez przeniesienie tej kwoty z części 44⁶), z przeznaczeniem na utrzymanie i rozwój aplikacji informatycznych.

W wyniku wprowadzonych zmian planowane wydatki wyniosły 15.031 tys. zł. Środki z rezerwy celowych wykorzystano w 90,4%, zgodnie z ich przeznaczeniem. Niepełne wykorzystanie wynikało z niższych niż zakładano kosztów: organizacji *Okrągłego Stołu Ministrów Unii Europejskiej ds. Równości Płci*, druku podręcznika i raportów oraz organizacji konferencji promocyjnej.

(akta kontroli str. 615, 1096-1124)

2. W części 63 zrealizowano wydatki w kwocie 13.928 tys. zł, tj. na poziomie 92,7% planu po zmianach. W porównaniu z 2013 r. (13.158 tys. zł) były one wyższe o 770 tys. zł, tj. o 5,5%. Kontrolą objęto wydatki w łącznej kwocie 1.446 tys. zł, co stanowiło 10,4% wydatków ogółem.

Najwyższe wydatki zrealizowano w dziale 852 *Pomoc społeczna* (59,5% wydatków ogółem). Wyniosły one 8.292 tys. zł, tj. 92% planu po zmianach. W rozdziale 85204 *Rodziny zastępcze* wydatkowano 7.096 tys. zł, tj. 91%, a w rozdziale 85295 *Pozostała działalność* – 1.196 tys. zł, tj. 98,8%,. Wydatki te poniesiono na dotacje dla powiatów w ramach *Resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014* (rozdział 85204) oraz na bieżące utrzymanie aplikacji SAC, QuickStat i sFundusz (rozdział 85295).

(akta kontroli str. 707-710, 899-938)

3. Zrealizowane wydatki w dziale 750 *Administracja publiczna* wyniosły 5.636 tys. zł i stanowiły 100% kwoty określonej w ustawie budżetowej i 93,6% planu po zmianach. W porównaniu z rokiem poprzednim, wydatki zwiększyły się o 382 tys. zł, tj. o 6,8%. Poniesiono je na utrzymanie urzędu obsługującego Ministra Pracy i Polityki Społecznej w zakresie części 63 (rozdział 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*) – 4.878 tys. zł (35% wydatków w tej części) oraz na dotacje dla organizacji pozarządowych realizujących projekty z obszaru wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy i wydatki na współfinansowanie projektu Unii Europejskiej w ramach programu PROGRESS (rozdział 75095 *Pozostała działalność*) – 758 tys. zł.

Zrealizowane wydatki bieżące jednostek budżetowych, łącznie z wydatkami na realizację projektu *Równość kobiet i mężczyzn (...)* wyniosły 5.374 tys. zł (94,1% planu po zmianach) i były wyższe od wykonania w 2013 r. o 442 tys. zł (o 8,3%).

Świadczenia na rzecz osób fizycznych, planowane w wysokości 7 tys. zł, zrealizowano w kwocie 2 tys. zł, tj. w 28,6%.

Wydatki na zakup towarów i usług⁷ wyniosły 2.310 tys. zł, a na wynagrodzenia⁸ – 3.080 tys. zł. W porównaniu z 2013 r. były wyższe o 30 tys. zł.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 8 tys. zł, tj. na poziomie 36,4% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej (22 tys. zł) i 100% planu po zmianach (8 tys. zł). Były one niższe od wykonania w 2013 r. o 22 tys. zł. Zakupiono urządzenia (skanery, urządzenia do kopiowania i drukowania oraz zestawy komputerowe) na potrzeby wdrożenia systemu do elektronicznego zarządzania dokumentami w Ministerstwie.

Nie stwierdzono przekroczeń limitów wydatków w poszczególnych podziałkach klasyfikacji budżetowej.

(akta kontroli str. 707-709, 811-813, 899-945)

⁵ W części 63 *Rodzina* nie planowano i nie realizowano wydatków budżetu środków europejskich.

⁶ Art. 171 ust. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U z 2013 r., poz. 885 ze zm.).

⁷ Realizowane w § 421-439 klasyfikacji budżetowej.

⁸ Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach Rb-28 z wykonania planu wydatków.

4. Przeciętne zatrudnienie⁹ w 2014 r. w części 63 wyniosło 40 osób i w porównaniu z 2013 r. wzrosło o jedną osobę. Przeciętne wynagrodzenie w 2014 r. wyniosło 6.417 zł i w porównaniu z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w 2013 r. było niższe o 100 zł, tj. o 1,5%. Limity wysokości wynagrodzeń bezosobowych¹⁰ nie zostały przekroczone. W wyniku badania, któremu poddano wszystkie osiem umów cywilnoprawnych zawartych w 2014 r., na sfinansowanie których wydatkowano w części 63 budżetu państwa 145,7 tys. zł, nie stwierdzono zawierania ich z pracownikami na realizację zadań o tym samym charakterze, co wykonywane przez nich w ramach stosunku pracy. Nie stwierdzono też przypadków zlecania i opłacania prac, które nie zostały wykorzystane w działalności Ministerstwa. Zawarte umowy dotyczyły głównie obsługi i koordynacji realizacji projektu *Równość kobiet i mężczyzn (...)* oraz opracowania podręcznika na potrzeby tego projektu.

(akta kontroli str. 612-614, 705-706, 720-722, 946-947, 1695-1702)

5. Dotacje celowe w części 63 zaplanowano w ustawie budżetowej na poziomie 8,1 mln zł, z tego w dziale 852 *Pomoc społeczna* 7,8 mln zł i w dziale 750 *Administracja publiczna* – 300 tys. zł. W ciągu roku wielkość dotacji nie uległa zmianie.

5.1. W dziale 852 *Pomoc społeczna* (rozdział 85204 *Rodziny zastępcze*), przyznano jednostkom samorządu terytorialnego szczebla powiatowego¹¹ dotacje na podstawie 270 zawartych umów. Beneficjentów, z którymi podpisano umowy, wyłoniono w wyniku konkursu ofert ogłoszonego¹² w ramach *Resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na 2014 r.* Rozdysponowano 7.799 tys. zł, tj. 99,9% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej, dla 277 podmiotów. Środki przeznaczono głównie na dofinansowanie szkoleń dla powstałych w 2014 r. rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych, a także wskazanych w umowach świadczeń i wynagrodzeń dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka. Z przyznanego dofinansowania powiaty wydatkowały 7.095,9 tys. zł (91%). Niepełne wykonanie wydatków w tym dziale wynikało ze zwrotów niewykorzystanych części dotacji, przyjmowania dotacji przez beneficjentów w wysokości mniejszej niż pierwotnie przyznana oraz niezawarcia umowy z siedmioma powiatami, które zrezygnowały z realizacji zadania.

(akta kontroli str. 1094-1190, 1307)

Kontrolą objęto 10 spośród 270 umów zawartych w ramach wspomnianego konkursu na łączną kwotę 1.043,1 tys. zł (stanowiła ona 13,4% kwoty dotacji udzielonych w 2014 r.). W ogłoszeniu o konkursie określono zasady dofinansowania i kryteria przyznawania dotacji oraz podano terminy na złożenie i rozpatrzenie ofert. Złożone oferty spełniały wymogi określone w ogłoszeniu o konkursie. Podstawą przyznania dotacji były zawarte umowy¹³, a przekazanie środków nastąpiło w ciągu 30 dni od dnia ich podpisania. Sprawozdania z wykorzystania dotacji były składane terminowo (w ciągu 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania). Niewykorzystane kwoty dotacji z objętych kontrolą umów (32 tys. zł) beneficjenci zwrócili do 31 stycznia 2015 r.¹⁴

W 2014 r. Biuro Kontroli MPiPS przeprowadziło zaplanowane kontrole prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych w 2013 r. sześciu jednostkom samorządu terytorialnego (spośród 278, z którymi w tym roku podpisano umowy o *wsparcie realizacji zadania publicznego*). W trzech spośród objętych kontrolą sześciu samorządów stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na dokonaniu niekwalifikowalnych wydatków. Do dnia zakończenia kontroli jeden z beneficjentów zwrócił część dotacji wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem (6 tys. zł wraz z odsetkami). Wobec dwóch pozostałych beneficjentów Departament Polityki Rodzinnej podjął czynności zmierzające do zwrotu środków. Wykrycie wspomnianych nieprawidłowości przez Biuro Kontroli było możliwe dzięki zbadaniu dokumentacji źródłowej, bezpośrednio w siedzibie beneficjenta (list płac, faktur, umów itp.). Zdaniem NIK wskazuje to na celowość korzystania przez Departament Polityki Rodzinnej, w kolejnej edycji *Resortowego programu ...* – w szerszym niż dotychczas zakresie –

⁹ Według kwartalnego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

¹⁰ Art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1645).

¹¹ Podstawa prawna: art. 197 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332).

¹² Jak wyżej – art. 197 ust. 3.

¹³ Art. 150 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.).

¹⁴ Jak wyżej – w terminie określonym w art. 168 ust. 1.

z możliwości żądania od zleceńbiorców dostarczenia dokumentów, które mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonania zadania (uprawnienie to zapisano we wszystkich umowach zawartych z beneficjentami).

W planie kontroli na 2015 r. przewidziano przeprowadzenie w sześciu jednostkach samorządu terytorialnego kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych im w 2014 r.

(akta kontroli str. 1360-1422)

5.2. W dziale 750 *Administracja publiczna* (rozdział 75095 *Pozostała działalność*) przyznano dofinansowanie 13 organizacjom pozarządowym¹⁵, z którymi podpisano 12 umów¹⁶. Rozdysponowano środki przewidziane na dotacje celowe (300 tys. zł) w 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej. Wydatki zrealizowano w kwocie 251,7 tys. zł (83,9%). Niewykorzystane środki w wysokości 48,3 tys. zł, sześciu beneficjentów zwróciło z zachowaniem ustawowego terminu¹⁷.

Zleceńbiorców, z którymi podpisano umowy, wyłoniono w wyniku otwartego konkursu ofert *Inicjatyw organizacji pozarządowych na najlepsze projekty z obszaru wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy*, w którym za priorytetowe działanie uznano wsparcie aktywizacji zawodowej kobiet powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich (wychowawczych) lub po okresie opieki nad osobami zależnymi¹⁸. Środki te przeznaczono głównie na dofinansowanie realizacji m.in. kampanii, szkoleń, spotkań, treningów dla wskazanych osób.

Wszystkie 12 sprawozdań końcowych z wykorzystania dotacji złożono terminowo, tj. w ciągu 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania. Wyniki szczegółowego badania jednej z umów na kwotę 39,2 tys. zł wykazały, że zadanie zrealizowano zgodnie z zawartą umową, kosztorysem i harmonogramem działań. Beneficjent udokumentował wykonanie projektu, dołączając kopie faktur, rachunków i umów.

W planie kontroli na 2015 r. przewidziano przeprowadzenie w sześciu organizacjach pozarządowych kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych im w 2014 r.

(akta kontroli str. 352-358, 520-611, 1360-1436, 1677-1694, 1703-1790)

6. W 2014 r. zawarto 19 umów o wartości 8.909 tys. zł brutto, na realizację usług, dostaw i robót budowlanych z wykonawcami wyłoniłymi podczas postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Na ich realizację wydatkowano 4.003,6 tys. zł w 2014 r., w tym z części 63 sfinansowano (współfinansowano) dziewięć umów na kwotę 264,2 tys. zł (6,6%).

Szczegółowym badaniem objęto trzy postępowania na kwotę 1.095,1 tys. zł¹⁹, w tym jedno udzielone w trybie z wolnej ręki na kwotę 168 tys. zł (organizacja *Okrągłego stołu ministrów UE ds. równości płci*) oraz dwa w trybie przetargu nieograniczonego na kwotę 927,1 tys. zł (dostawa komputerów oraz materiałów eksploatacyjnych). Postępowania te przeprowadzono z zachowaniem obowiązujących przepisów²⁰. Wydatki poniesione w związku z tymi postępowaniami w kwocie 218,1 tys. zł zostały dokonane w sposób celowy i gospodarny.

(akta kontroli str. 359-383, 814-821, 1458-1595)

7. Zobowiązania, na dzień 31 grudnia 2014 r., wyniosły 230 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2013 r. o 36 tys. zł. Były to głównie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i składników pochodnych od wynagrodzeń. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

(akta kontroli str. 718-719, 783-786)

8. W ciągu roku dysponent części 63 dwukrotnie zablokował planowane wydatki na łączną kwotę 115,2 tys. Przyczyną był nadmiar posiadanych środków, wynikający z rezygnacji przez jednego z beneficjentów z udziału w projekcie z obszaru wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy (19,3 tys. zł), jak również z niewykorzystania środków na utrzymanie urzędu obsługującego ministra (95,9 tys. zł). Oszczędności miały m.in. związek z mniejszym niż planowano wykorzystaniem dofinansowań na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników i wykonaniem przez pracowników Ministerstwa niektórych zadań przewidzianych do zlecenia ekspertom zewnętrznym.

(akta kontroli str. 939-945, 1125-1135)

¹⁵ Art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.).

¹⁶ Dwie organizacje złożyły ofertę wspólną.

¹⁷ Por. przypis 14.

¹⁸ W ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert zawarto elementy wskazane w art. 13 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

¹⁹ W 2014 r. wydatkowano na ten cel z części 63 *Rodzina* 218,1 tys. zł.

²⁰ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.).

9. NIK uznaje za zrealizowane wnioski przedstawione Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej po kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r.

Przestrzegany był obowiązek niezwłocznego przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich celem publikacji w Dzienniku Urzędowym UE, w przypadku, gdy wartość zamówienia publicznego dla usług lub dostawy była równa lub przekroczyła 130 tys. euro²¹. W 2014 r., w porównaniu z 2013 r., poprawie uległa też terminowość rozliczania delegacji zagranicznych. Spośród odbytych 31 delegacji finansowanych z części 63, tylko w jednym przypadku stwierdzono opóźnienie w złożeniu rozliczenia (o 12 dni)²². Uregulowanie należności powstałych w wyniku podróży następowało po upływie do 15 dni od dnia ostatecznego zaakceptowania rozliczenia delegacji²³.

W badanej próbie wydatków nie stwierdzono przypadków nieprzestrzegania przyjętych w Ministerstwie uregulowań wewnętrznych dotyczących obiegu dokumentów finansowych.

(akta kontroli str. 275-351, 822-898, 1437-1457, 1484-1583)

Ustalono nieprawidłowości i uwagi

W działalności Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w zakresie dotyczącym wydatków w części 63 budżetu państwa, nie stwierdzono nieprawidłowości. Jednakże niekwalifikowalne wydatki ujawnione przez Biuro Kontroli podczas kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych w 2013 r. jednostkom samorządu terytorialnego (w trzech jednostkach spośród sześciu objętych kontrolą) wskazują na potrzebę zintensyfikowania kontroli. Departament Polityki Rodzinnej, jako komórka merytoryczna odpowiedzialna za rozliczanie dotacji, winien także rozważyć możliwość żądania od beneficjentów dokumentacji źródłowej, w postaci papierowej bądź elektronicznej, co pozwoliłoby na wcześniejsze wykrycie ewentualnych nieprawidłowości, już na etapie weryfikacji sprawozdań z wykorzystania dotacji.

2.2. Budżet zadaniowy

Opis stanu faktycznego

W 2014 r. w ramach części 63 budżet zadaniowy był w czterech funkcjach: 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*; 15 *Polityka zagraniczna*; 16 *Sprawy obywatelskie* i 22 *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna*.

Szczegółowym badaniem objęto próbę pięciu działań, na realizację których w budżecie zadaniowym zaplanowano najwyższe kwoty wydatków. I tak:

a) Działanie 13.4.1.1. *Świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego*, dla którego miernikiem był *udział osób pobierających świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, w ogólnej liczbie dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia*. Plan wydatków wynosił 698 tys. zł, w planie po zmianach wydatki zmniejszono do 643,8 tys. zł, wykonanie wyniosło 636,7 tys. zł. Wartość miernika, mimo zmian w planie wydatków, nie była zmieniana. Wynosiła 24% i w takiej wysokości została osiągnięta. Do wyliczenia wartości miernika wykorzystywane były dane ze sprawozdań rzeczowo-finansowych o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przekazywanych co kwartał przez wojewodów ministrowi właściwemu ds. rodziny oraz dane o liczbie dzieci w Polsce w wieku do ukończenia 24 roku życia z publikacji GUS: *Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym*, przekazywane co pół roku. Miernik był monitorowany co najmniej raz na pół roku.

b) Działanie 13.4.1.2. *Rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech*, dla którego miernikiem był *odsetek dzieci w tym wieku objętych opieką instytucjonalną*. Plan wydatków wynosił 481 tys. zł, w planie po zmianach wydatki zmniejszono do kwoty 455,7 tys. zł, wykonanie wyniosło 447,9 tys. zł. Wartość miernika, mimo zmian w planie wydatków, nie była korygowana. Wynosiła 6%, zaś osiągnięto 7%. Do wyliczenia wartości miernika wykorzystywano dane ze sprawozdań Ministerstwa Finansów z wykonania budżetów wojewodów w zakresie finansowego wsparcia gmin na rzecz rozwoju form opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech oraz dane z informacji ZUS przekazywanej ministrowi właściwemu ds. rodziny w zakresie wydatków na składki z tytułu ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotnego za nianie, opłacane ze środków

²¹ Art. 95 ust. 2 ustawy – Prawo zamówień publicznych.

²² Przedstawienie rozliczenia powinno nastąpić w terminie 14 dni od dnia zakończenia podróży służbowej. Por. § 4 pkt 1 zarządzenia nr 15 Dyrektora Generalnej z 25 czerwca 2013 r. w sprawie zasad organizacji i rozliczenia służbowych podróży zagranicznych oraz trybu przyjmowania delegacji zagranicznych składających wizytę w MPlPS.

²³ Uregulowanie należności powinno nastąpić bez zbędnej zwłoki. Por. § 4 pkt 7 zarządzenia nr 15 Dyrektora Generalnej z 25 czerwca 2013 r.

budżetu państwa za pośrednictwem ZUS, przekazywane co pół roku. Miernik był monitorowany co najmniej raz na pół roku.

c) Działanie 13.4.2.1. *Wspieranie działalności na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego*, dla którego miernikiem była *liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej*. Plan wydatków wynosił 8.242 tys. zł, w planie po zmianach wydatki zmniejszono do kwoty 8.137,5 tys. zł, wykonanie wyniosło 7.422,7 tys. zł. Wartość miernika, mimo zmian w planie wydatków, nie była zmieniana i wynosiła 950, zaś osiągnięto 1.053. Do wyliczenia wartości miernika wykorzystywane są dane przekazywane co pół roku przez wojewodów ministrowi właściwemu ds. rodziny w zakresie dofinansowania zadań własnych gminy i powiatu w obszarze realizacji zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Miernik jest monitorowany co najmniej raz na pół roku. Szacując wartość miernika uwzględniano głównie wydatki budżetu państwa na dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego, a wyższe niż planowano wykonanie wartości mierników nie wiąże się z przesunięciami w części 63 *Rodzina*.

d) Działanie 16.2.2.2. *Promowanie równości szans kobiet i mężczyzn*, dla którego miernikiem była *liczba realizowanych projektów na rzecz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy*. Plan wydatków wynosił 457 tys. zł, w planie po zmianach wydatki zwiększono do kwoty 913,7 tys. zł, wykonanie wyniosło 831,8 tys. zł. Wartość miernika, mimo zmian w planie wydatków, nie była zmieniana, wynosiła 1 i w takiej wysokości została osiągnięta. Wartość miernika była monitorowana w ramach bieżącej działalności Departamentu Analiz Ekonomicznych i Prognoz. Na potrzeby monitoringu nie było konieczne korzystanie z odrębnych baz danych.

e) Działanie 16.7.4.2. *Projekty oraz systemy nie objęte planem informatyzacji państwa*, dla którego miernikiem była *liczba jednostek administracji publicznej, z którymi realizowana jest wymiana danych w postaci elektronicznej* – pierwotnie planowano z budżetu państwa na to działanie wydatki w kwocie 175,0 tys. zł, w planie po zmianach środki z budżetu państwa zwiększono do kwoty 1.087,6 tys. zł, a wykonanie wyniosło 1.078,6 tys. zł. Wartość miernika dla tego działania wynosiła 7, nie była zmieniana w ciągu roku i w zakładanej wysokości została ona osiągnięta. Wartość miernika określana była raz w roku. Monitoring miernika był realizowany w sposób ciągły.

(akta kontroli str. 948-1095)

Ustalone nieprawidłowości i uwagi

W działalności Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w zakresie budżetu zadaniowego dotyczącego części 63, nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych i rocznych sprawozdań budżetowych za 2014 r.²⁴ (dysponenta III stopnia) oraz sprawozdań finansowych za IV kwartał 2014 r.²⁵. Stwierdzono, że zostały one sporządzone terminowo²⁶ oraz rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, co oznacza, że przekazują one prawdziwy obraz dochodów, wydatków oraz należności i zobowiązań w 2014 r.

Również łączne sprawozdania budżetowe za 2014 r.²⁷, sporządzone dla części 63 *Rodzina*, przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, wydatków, należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2014 r. Analiza poprawności ujęcia danych w sprawozdaniach (w poszczególnych działach, rozdziałach i paragrafach klasyfikacji budżetowej) wykazała, że suma danych zawartych w sprawozdaniach jednostkowych odpowiada danym wykazanym w sprawozdaniach łącznych.

(akta kontroli str. 616-705, 740-805, 1047-1057)

Ustalone nieprawidłowości i uwagi

W działalności Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w zakresie prawidłowości i terminowości sporządzania sprawozdań dotyczących części 63, nie stwierdzono nieprawidłowości.

²⁴ Por. przypis 3.

²⁵ Jak wyżej.

²⁶ W terminach określonych w zał. nr 42 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119) i w zał. nr 6 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

²⁷ Por. przypis 3.

*Wnioski
pokontrolne*

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o zintensyfikowanie kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przez beneficjentów finansowanych ze środków części 63 budżetu państwa, a w tym celu rozważenie potrzeby żądania od zleceniobiorców dokumentacji źródłowej, stanowiącej podstawę przedstawianych rozliczeń dotacji przyznawanych na realizację zadań publicznych.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Ministra Pracy i Polityki Społecznej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2015 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Krzysztof Kwiatkowski

²⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.